අප ජීවත්වන පෘථිවි ගෝලය

භූගෝල විද්‍යාව

7 ශ්‍රේණිය

පළමු පාඩම

M.R.M. මාහර

කෑ/දෙහි/

මියනවිට ක.වි.

දැරණියගල

පෘථිවිය

- වායුව සහ ජලය පවතින ජීවින්ට හිතකර එකම ග්‍රහලෝකය වේ.
- පෘථිවිය තම අක්ෂය වටා ගමන් කරයි.(භ්‍රමණය)
- භ්‍රමණයට ගතවන කාලය <u>පැය 24 ක්</u>
- පෘථිවිය තම අක්ෂය වටා ගමන් කරමින් සූර්යයා වටා ද ගමන් කරයි. (පරිභ්‍රමණය)
- පරිභ්‍රමණයට ගතවන කාලය <u>දවස් 365</u>

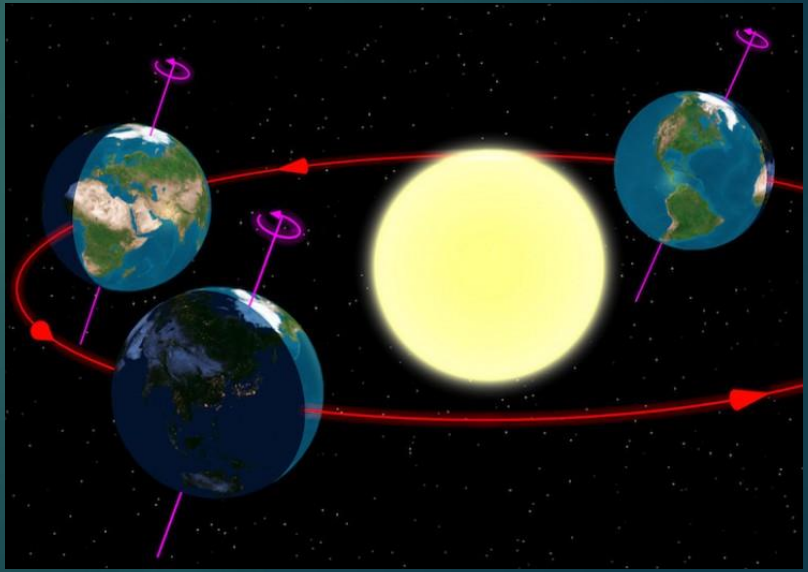

පෘථිවියේ හැඩය

- පෘථිවිය ගෝලාකාර වස්තුවකි.
- නමුත් එය පූර්ණ ගෝලයක් නොවේ.
- එයට හේතුව පෘථිවිය ධ්‍රැවාසන්නයේ පැතලි ස්වභාවයක් ගැනීම,
- සමක පරිධිය ධ්‍රැව පරිධියට වඩා විශාල වීමත් ය.

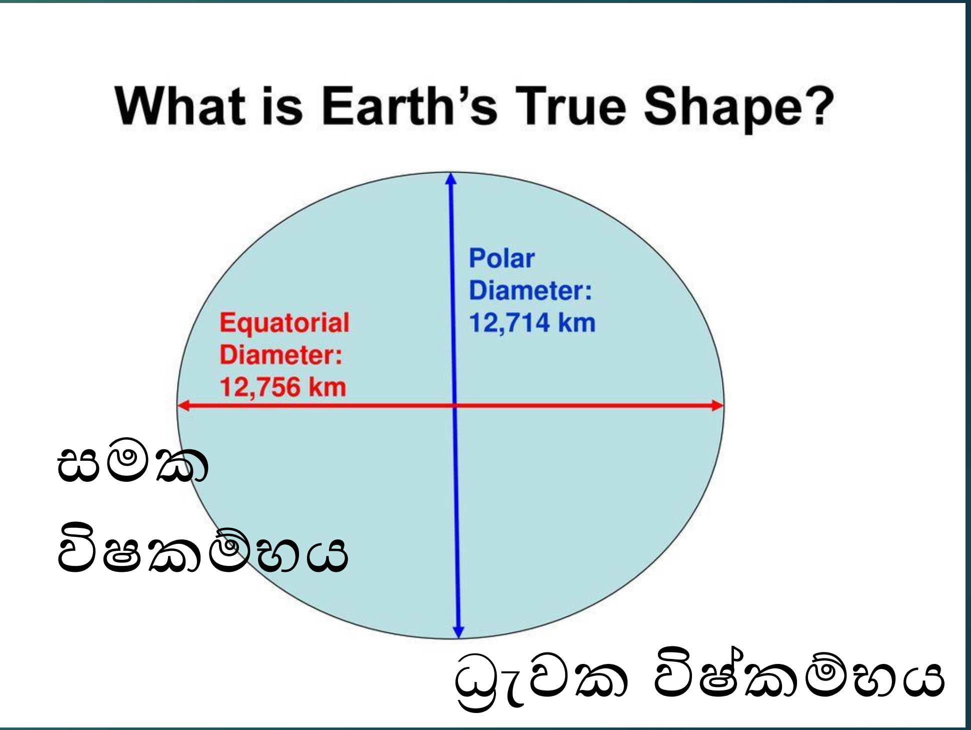

- සමක විෂ්කම්භය = 12,757km
- ධ්‍රැව විෂ්කම්භය = 12,714km
- සමක පරිධිය = 40077km
- ධ්‍රැවක පරිධිය = 39943km

පෘථිවිය මතුපිට වර්ග ප්‍රමාණය වර්ග කිලෝ මීටර් මිලියන 510ක් පමණ වේ.

පිළිතුරු සපයන්න

1. පෘථිවි භ්‍රමණය යනු කුමක්ද? ඒ සඳහා ගතවන කාලය කොපමණද?
2. පෘථිවි පරිභ්‍රමණය යනු කුමක්ද? ඒ සඳහා ගතවන කාලය කොපමණද?
3. පෘථිවිය පූර්ණ ගෝලයක් නොවීමට ඇති සාක්ෂි මොනවාද?
4. පෘථිවිය මතුපිට වර්ග ප්‍රමාණය කොපමණද?

අක්ෂාංශ සහ දේශාංශ

පෘථිවිය මත ඕනෑම තැනක පිහිටීම හඳුනාගැනීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති මනඃකල්පිත රේඛා අක්ෂාංශ සහ දේශංශ රේඛා ලෙස හඳුන්වයි.

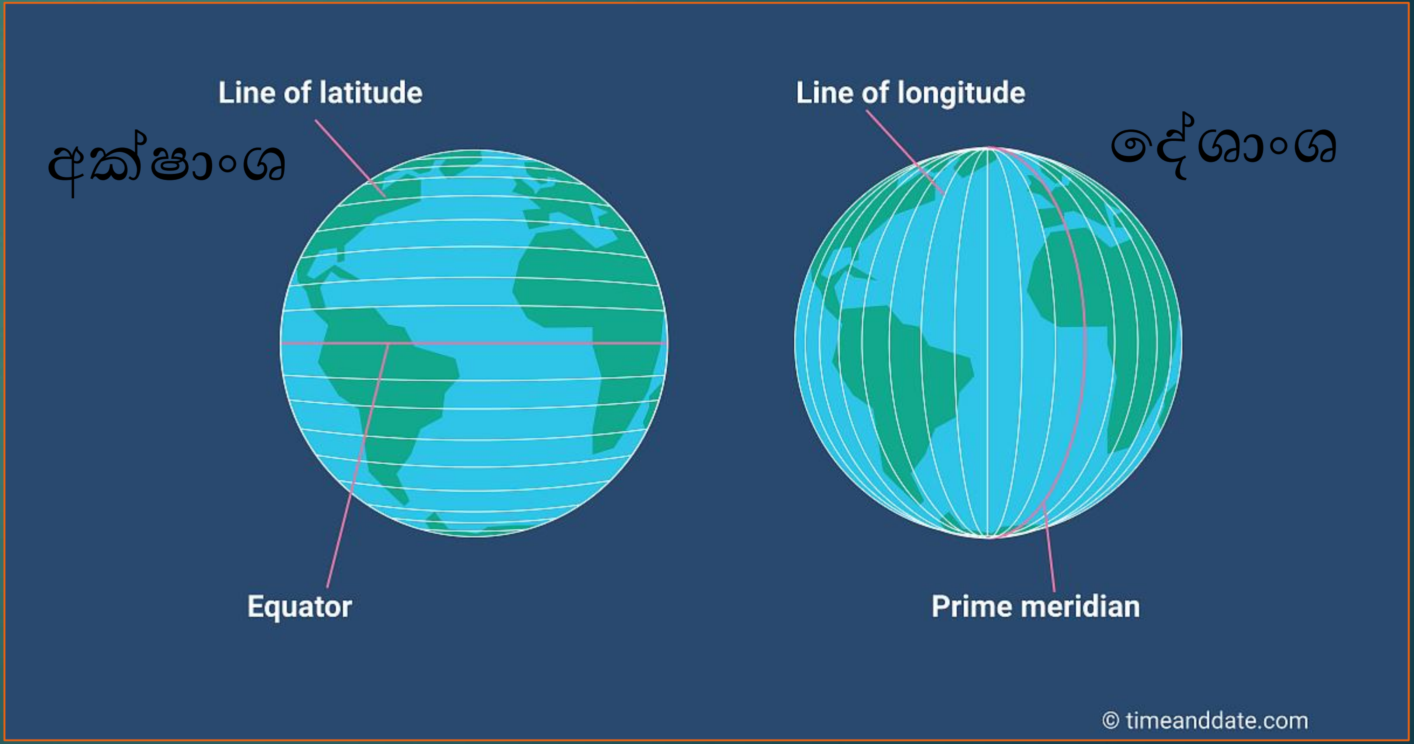

අක්ෂාංශ

- පෘථිවි ගෝලයේ නැගෙනහිර සිට බටහිරට අඳින ලද මනඃකල්පිත රේඛා අක්ෂාංශ වේ.
- ප්‍රධාන අක්ෂාංශය සමකය වේ.
- සමකය මගින් පෘථිවිය උතුරු අර්ධගෝලය සහ දකුණු අර්ධගෝලය ලෙස කොටස් දෙකකට බෙදේ.

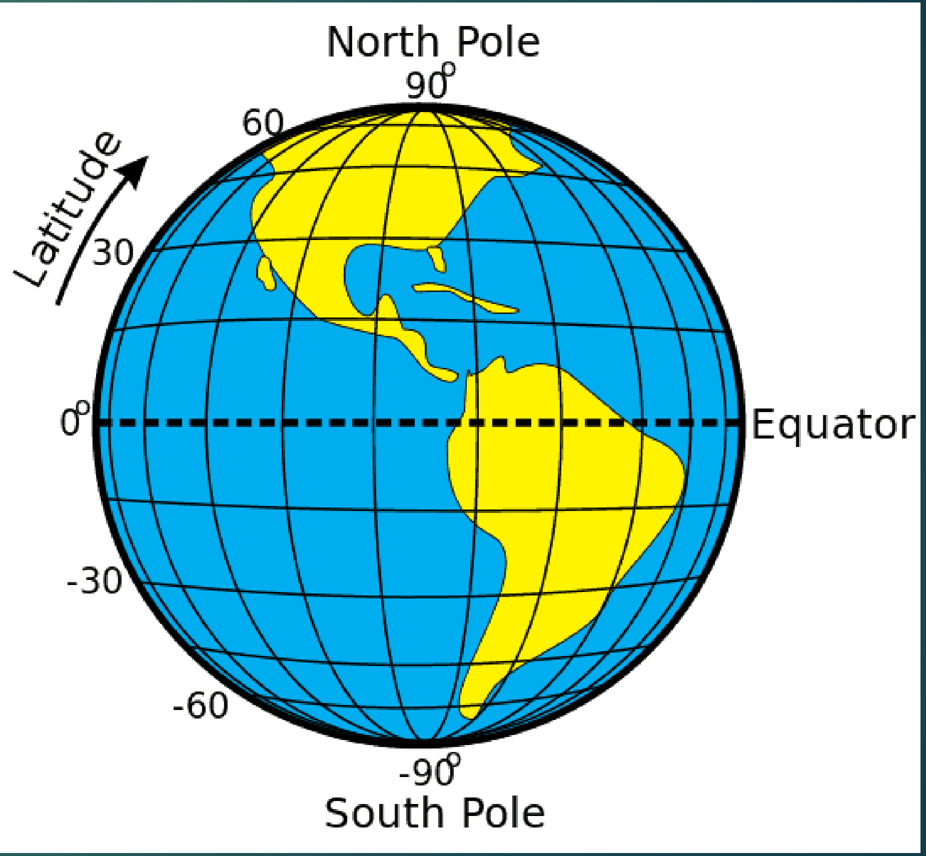

ප්‍රධාන අක්ෂාංශ

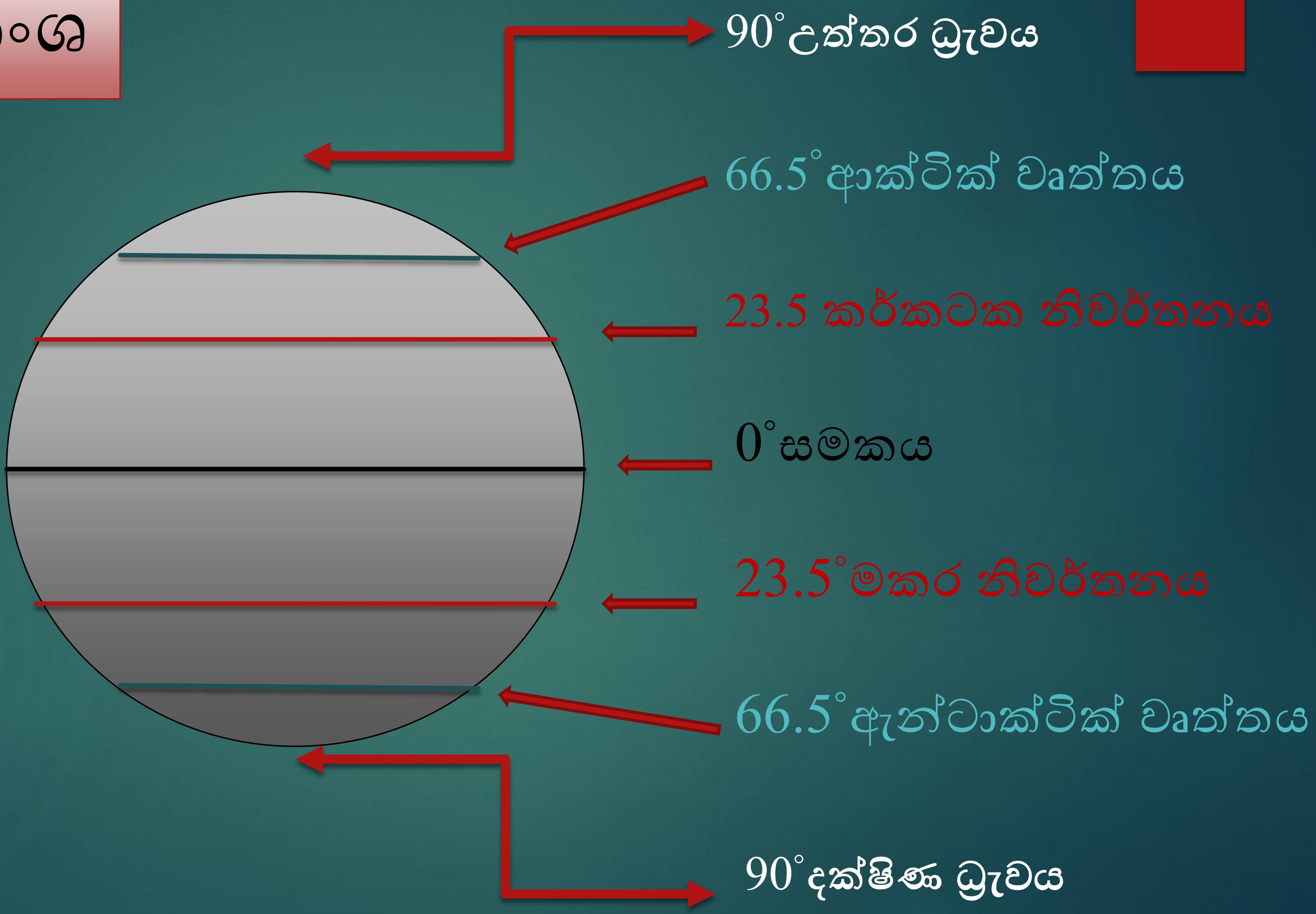

90° උත්තර ධ්‍රැවය
66.5° ආක්ටික් වෘත්තය
23.5 කර්කටක නිවර්තනය
0° සමකය
23.5° මකර නිවර්තනය
66.5° ඇන්ටාක්ටික් වෘත්තය
90° දක්ෂිණ ධ්‍රැවය

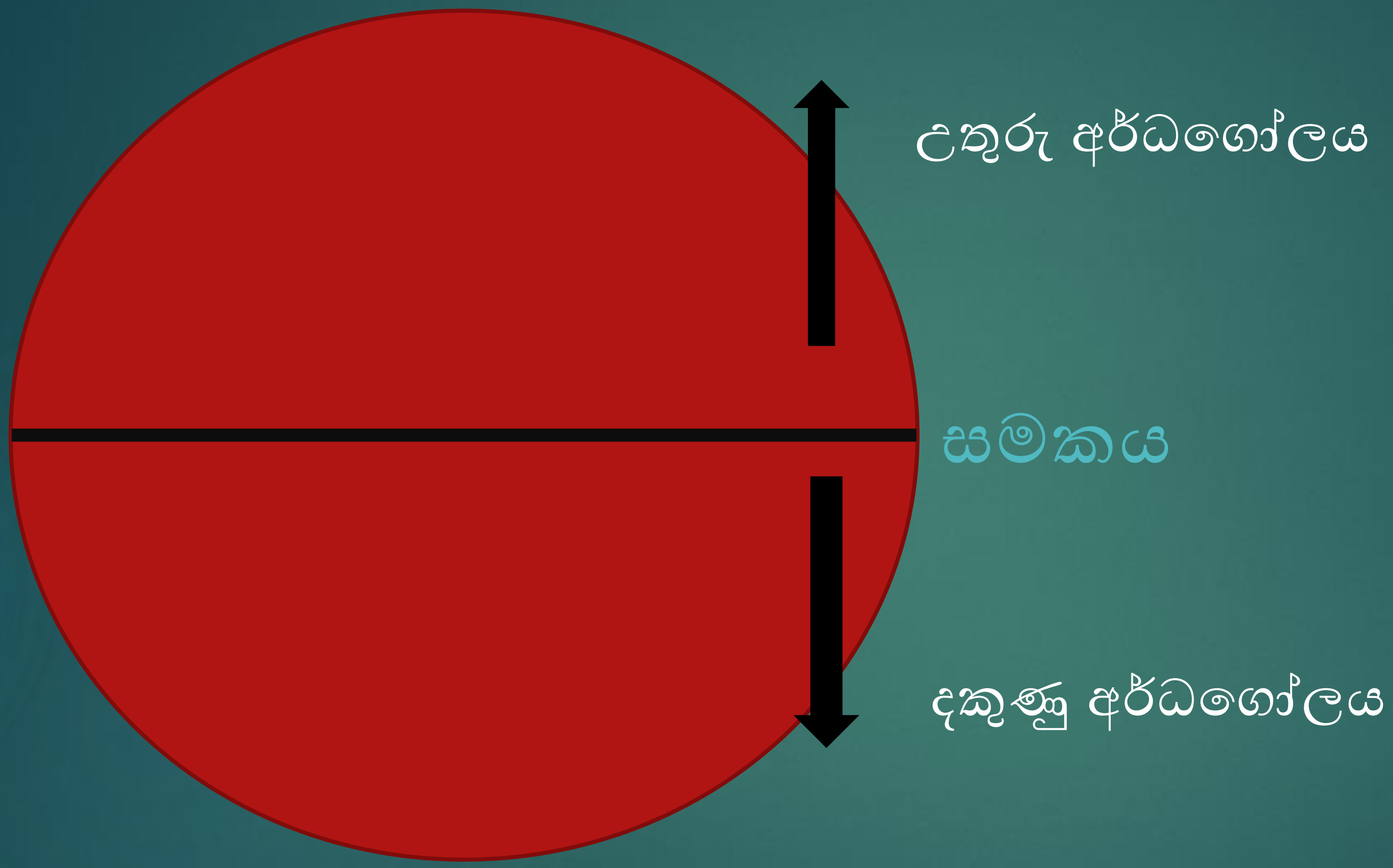
උතුරු අර්ධගෝලය
සමකය
දකුණු අර්ධගෝලය

දේශාංශ

- පෘථිවි ආදර්ශ ගෝලයේ උතුරේ සිට දකුණට අඳිනු ලබන මනඃකල්පිත රේඛා දේශාංශ වේ.

- ප්‍රධාන දේශාංශය 0° ග්‍රිනිච් මධ්‍ය දේශාංශය වේ.

- ග්‍රිනිච් රේඛාවේ සිට නැගෙනහිර 180° තෙක් විහිදෙන රේඛා නැගෙනහිර දේශාංශ වන අතර බටහිර 180 ° තෙක් විහිදෙන රේඛා බටහිර දේශාංශ වේ.

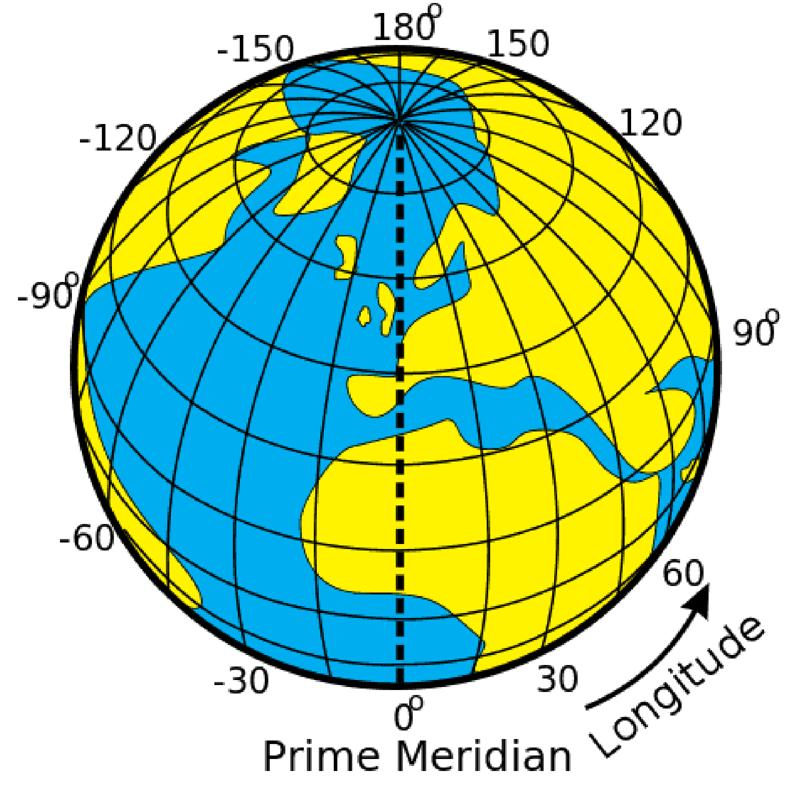

ප්‍රධාන දේශාංශ

ක්‍රියාකාරකම

1. ලෝක ආකෘති සිතියමක පහත අක්ෂාංශ සහ දේශාංශ ලකුණු කර නම් කරන්න

- සමකය
- කර්කටක නිවර්තනය
- මකර නිවර්තනය
- ග්‍රිනිච් රේඛාව
- ආක්ටික් වෘත්තය
- ඇන්ටාක්ටික් වෘත්තය
- ජාත්‍යන්තර දින රේඛාව

පහත නගරවල පිහිටීම අක්ෂාංශ හා දේශාංශ මගින් දක්වන්න

- කොළඹ
- ටෝකියෝ
- නිව්යෝර්ක්
- ලන්ඩන්
- කල්කටා

පෘථිවිය

- ජලය 71 %
  - සාගර
  - මුහුදු
- ගොඩබිම 29%
  - මහද්වීප
  - දූපත්

මහද්වීප

උතුරු ඇමරිකා
දකුණු ඇමරිකා
අප්‍රිකා
ආසියා
යුරෝපා
ඕස්ට්‍රේලියා
ඇන්ටාක්ටිකා

මහාද්වීපයක් යනු **සාගර ජලයෙන් වට වූ විශාල ගොඩබිමකි**

මහාද්වීප විශාලත්වය අනුව පෙළගස්වන්න.

- ❑ ආසියා මහාද්වීපය 43.6
- ❑ අප්‍රිකා මහාද්වීපය 30.3
- ❑ උතුරු ඇමරිකා මහාද්වීපය 25.3
- ❑ දකුණු ඇමරිකා මහාද්වීපය 17.8
- ❑ ඇන්ටාක්ටිකා මහාද්වීපය 14.0
- ❑ යුරෝපා මහාද්වීපය 10.5
- ❑ ඕස්ට්‍රේලියා මහාද්වීපය 8.9 වර්ග km මිලියන

ලොව දේශපාලන බෙදීම්

- එක් එක් මහාද්වීපය තුළ දේශපාලනික ලෙස වෙන් වූ රටවල් දක්නට ලැබේ.

- නමුත් මහාද්වීපයක් වූ ඕස්ට්‍රේලියාව තනි රටකි.

ARCTIC OCEAN
Greenland
(Denmark)
Svalbard
(Norway)
ARCTIC OCEAN
United
States
Canada
Iceland
Norway
Sweden
Finland
Russia
U.K.
Ireland
Den.
Neth.
Belg.
Estonia
Latvia
Lithuania
Belar.
Ger-
many
Poland
Cz.
Ukraine
Mol.
Kazakhstan
Mongolia
United
States
ATLANTIC
OCEAN
Portugal
Spain
France
Italy
Rom.
Bul.
Geor.
Az.
Armenia
Turkey
Cyprus
Uzbek.
Turkm.
Kyrgyzstan
Tajikistan
China
N.Korea
S.Korea
Japan
PACIFIC
OCEAN
Mexico
Greece
Syr.
Lebanon
Israel
Iraq
Iran
Afghan.
Pakistan
Kuwait
Qatar
Nepal
Bhutan
Tunisia
Morocco
Algeria
Libya
Egypt
Jordan
Saudi
Arabia
U.A.E.
Oman
India
Western
Sahara
Caribbean
Bangl.
Bur.
Laos
Vietnam
Taiwan
Thai.
Cambodia
Philippines
Senegal
Maurit.
Mali
Niger
Chad
Eritrea
Sudan
Yemen
Djibouti
The Gambia
Guinea-Bissau
Guinea
Sierra Leone
Liberia
Cote d'Ivoire
B.Faso
Ghana
Togo
Benin
Nigeria
Cam.
C.A.R.
South
Sudan
Ethiopia
Somalia
PACIFIC
OCEAN
Central
America
Guyana
Suriname
French
Guiana
(France)
Venez.
Colombia
Ecuador
Sri
Lanka
Malaysia
Equatorial Guinea
Gabon
Congo
Dem.
Rep. of
Congo
Ken.
Uganda
Rwanda
Burundi
Tanz.
Papua
New Guinea
Solomon
Islands
Indonesia
Timor-Leste
Peru
Brazil
Bolivia
Paraguay
Angola
Zambia
Zim.
Namibia
Bots.
Madagascar
INDIAN
OCEAN
New
Caledonia
Fiji
Australia
Chile
Argentina
Uruguay
ATLANTIC
OCEAN
South
Africa
Malawi
Mozambique
eSwatini
Lesotho
New Zealand
SOUTHERN OCEAN
© 2020 Geology.com

THE LITERAL TRANSLATION OF COUNTRY NAMES
NORTH AMERICA
THE VILLAGE
UNITED STATES OF AMERIGO
EUROPE
LAND OF THE FRANKS
ASIA
LAND OF THE RUS
CENTER KINGDOM
LAND OF THE INDUS
AFRICA
THE FAR WEST
THE ISLANDS
LAND OF THE LIBU
RIVER OF RIVERS
COUNTRY OF THE BLACKS
SOUTH AMERICA
LAND OF COLUMBUS
LAND OF MANY WATERS
RED LIKE AN EMBER
LAND BESIDE THE SILVERY RIVER
OCEANIA
SOUTHERN LAND
LAND OF THE LONG WHITE CLOUD

දූපත්

දූපතක් යනු ජලයෙන් වට වූ කුඩා ගොඩබිමකි.

නවසීලන්තය.
මාලදිවයින.
ග්‍රීන්ලන්තය.
කියුබාව.
ජපන් දූපත්.
පිලිපීන දූපත්.

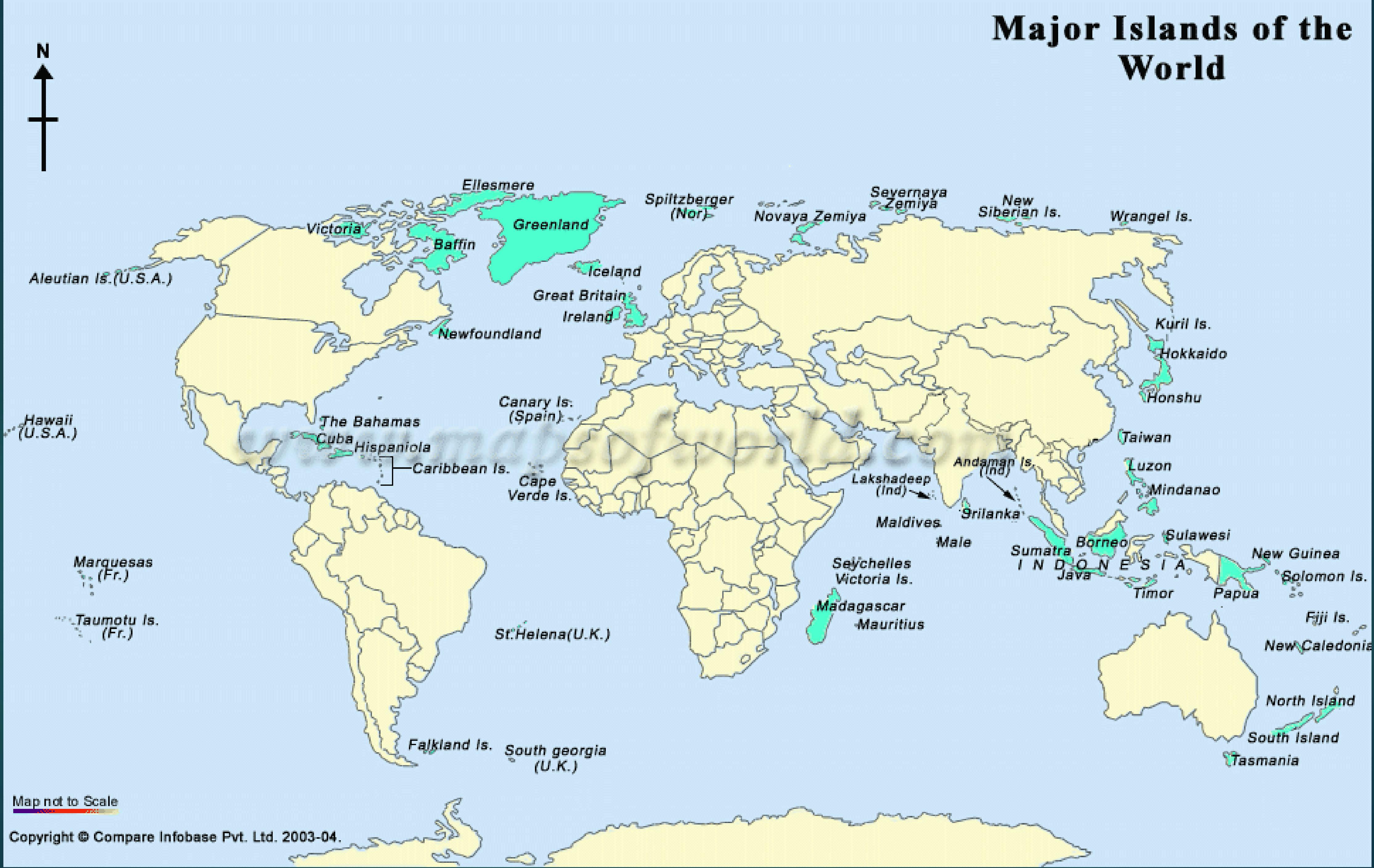
Major Islands of the World
N
Ellesmere
Greenland
Victoria
Baffin
Spiltzberger (Nor)
Novaya Zemiya
Severnaya Zemiya
New Siberian Is.
Wrangel Is.
Aleutian Is.(U.S.A.)
Iceland
Great Britain
Ireland
Newfoundland
Kuril Is.
Hokkaido
Honshu
Canary Is. (Spain)
Hawaii (U.S.A.)
The Bahamas
Cuba
Hispaniola
Caribbean Is.
Cape Verde Is.
Taiwan
Luzon
Mindanao
Andaman Is. (Ind)
Lakshadeep (Ind)
Srilanka
Maldives
Male
Sumatra
Borneo
Sulawesi
INDONESIA
Java
Timor
New Guinea
Papua
Solomon Is.
Fiji Is.
New Caledonia
Marquesas (Fr.)
Seychelles Victoria Is.
Madagascar
Mauritius
Taumotu Is. (Fr.)
St.Helena(U.K.)
North Island
South Island
Tasmania
Falkland Is.
South georgia (U.K.)
Map not to Scale
Copyright © Compare Infobase Pvt. Ltd. 2003-04.

2.1 සිතියම

ලෝකයේ මහාද්වීප සහ දූපත්

සාගර

1. පැසිෆික් සාගරය
2. ඉන්දියන් සාගරය
3. අත්ලාන්තික් සාගරය
4. ඇන්ටාක්ටික් සාගරය
5. ආක්ටික් සාගරය

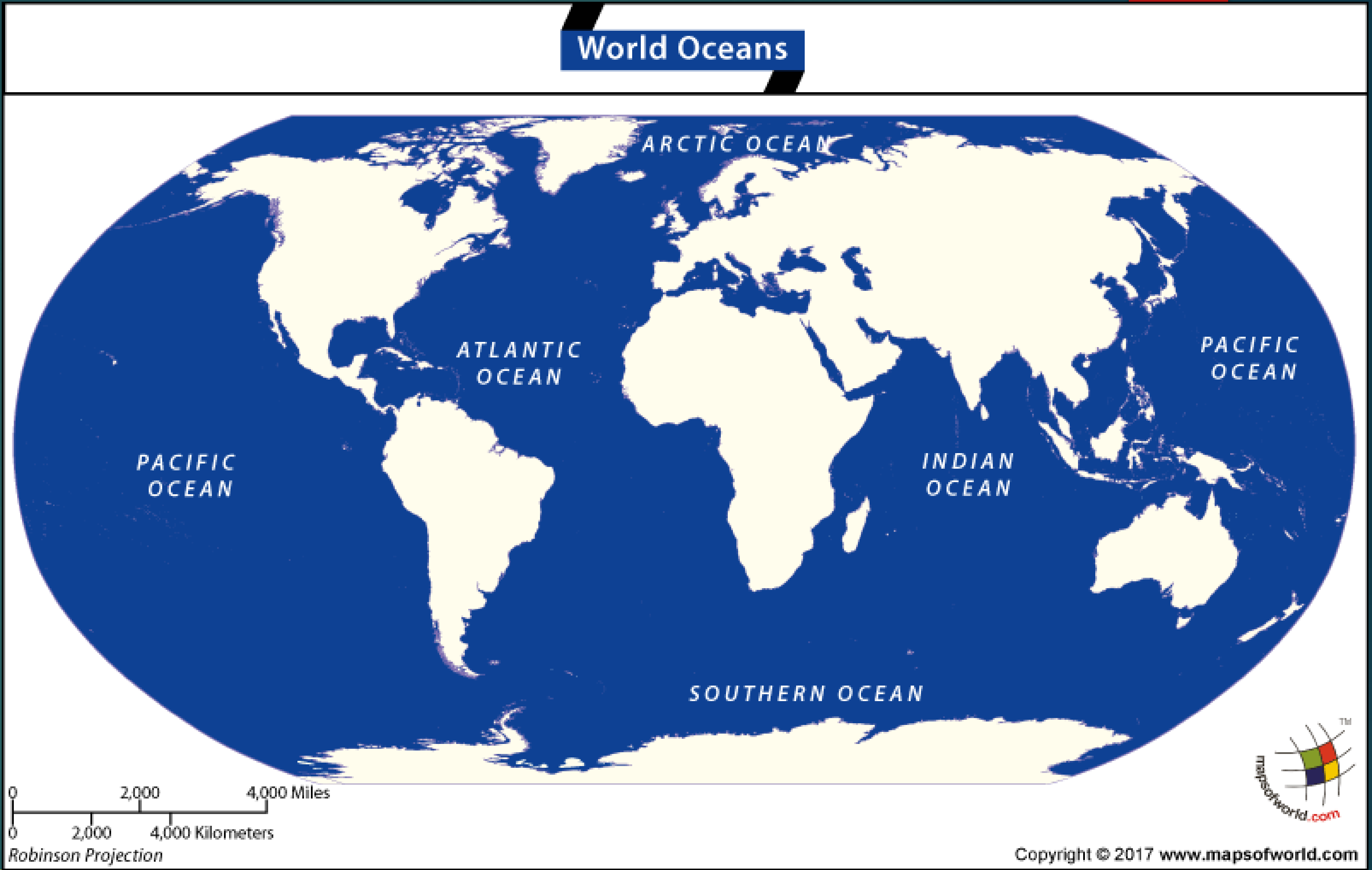

මහද්වීප අතර පිහිටි විශාල ජලතල ප්‍රදේශ සාගර ලෙස හැඳින්වේ.

මුහුදු

මහාද්වීප ආසන්නයේ සහ මහද්වීප අභ්‍යන්තර ප්‍රදේශවල පිහිටි කුඩා ජලතල මුහුදු ලෙස හඳුන්වයි.

නිදසුන්: රතු මුහුද

කහ මුහුද

අරාබි මුහුද

මධ්‍යධරණී මුහුද

චීන මුහුද

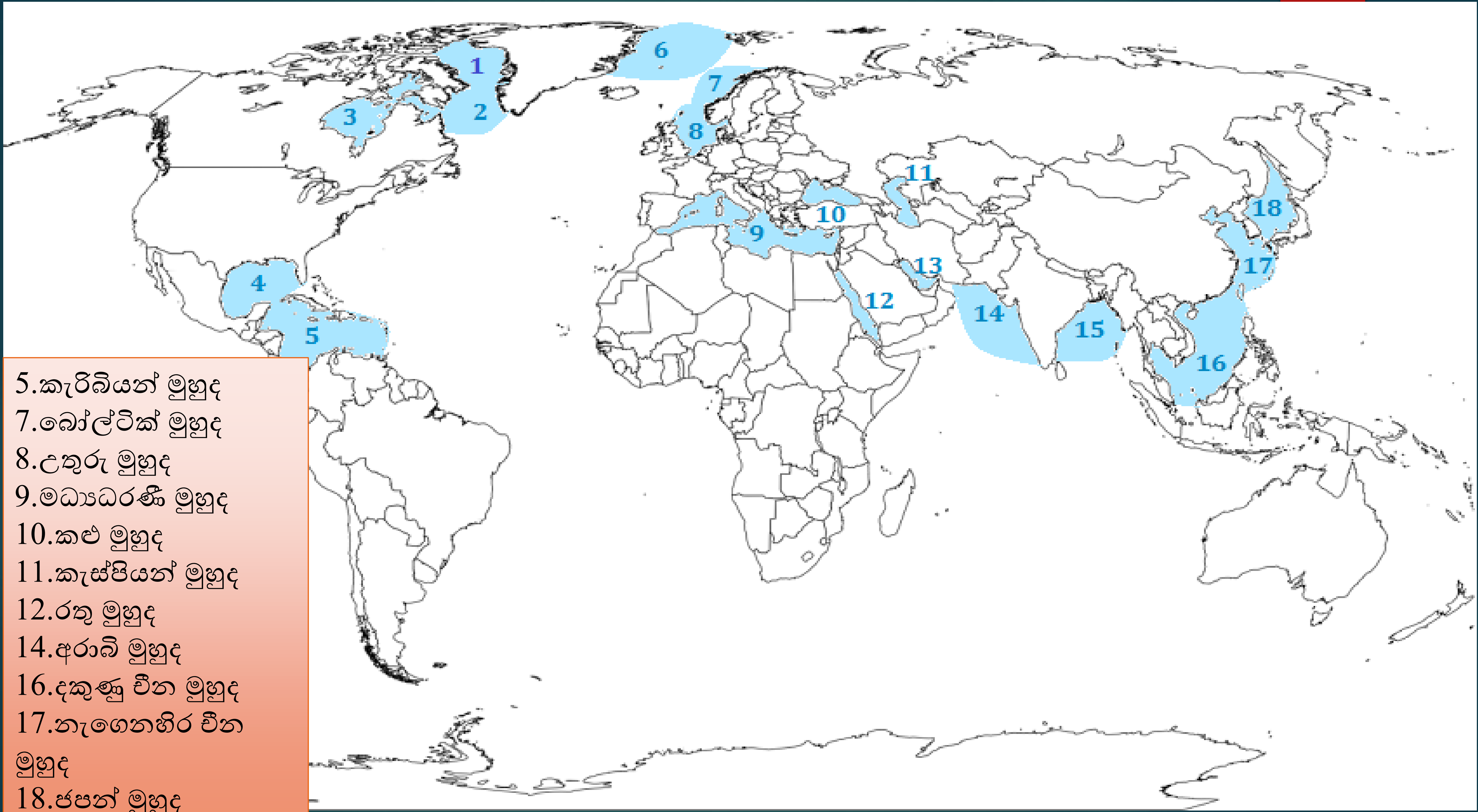

5.කැරිබියන් මුහුද
7.බෝල්ටික් මුහුද
8.උතුරු මුහුද
9.මධ්‍යධරණී මුහුද
10.කළු මුහුද
11.කැස්පියන් මුහුද
12.රතු මුහුද
14.අරාබි මුහුද
16.දකුණු චීන මුහුද
17.නැගෙනහිර චීන මුහුද
18.ජපන් මුහුද

පිළිතුරු සපයන්න

1. ලෝක ආකෘති සිතියමක මහාද්වීප සහ සාගර ලකුණු කරන්න.
2. සාගරවලට සම්බන්ධ මුහුදු සහ රට අභ්‍යන්තරයේ පිහිටි මුහුදු දෙක බැගින් නම් කරන්න.
3. ශ්‍රී ලංකාවට ආසන්නව පිහිටි දූපත් 3ක් නම් කරන්න.
4. ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ඇන්ටාක්ටිකාව හැරුණු විට අනිකුත් මහාද්වීප වලට අයත් රටවල් 3 බැගින් ලකුණු කර නම් කරන්න.